

## บทที่ ๓

### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔” มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ (๒) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ และ (๓) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔

โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบวิธีการวิจัย

๓.๒ ประชากรที่ศึกษาและผู้ให้ข้อมูลหลัก

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ๓.๑ รูปแบบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) จำนวน ๑๘ รูป/คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๔ รูป / คน

๒) รูปแบบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยเทคนิคการวิจัยแบบสำรวจ โดยการแจกแบบสอบถามแก่เจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ จำนวน ๒๖๒ รูป

## ๓.๒ ประชากรที่ศึกษาและผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากรที่ศึกษาและผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่

### ๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพประกอบไปด้วยบุคคล ๒ กลุ่ม ได้แก่ ๑) ผู้ให้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และ ๒) ผู้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มเฉพาะ สำหรับผู้ให้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก มีจำนวน ๑๘ รูป/คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. พระเทพสุธี เจ้าคณะภาค ๑๔ วัดนิมมานรดี กรุงเทพมหานคร
๒. พระเทพคุณาภรณ์ รองเจ้าคณะภาค ๑๔ วัดเทวราชกุญชร กรุงเทพมหานคร
๓. พระเทพสุวรรณโมลี ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดป่าเลไลยก์ จังหวัดสุพรรณบุรี
๔. พระเทพมหาเจติยาจารย์ เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม
๕. พระเทพสาครมุนี เจ้าคณะจังหวัดสมุทรสาคร วัดเจษฎาราม จังหวัดสมุทรสาคร
๖. พระเทพเมธาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี (ธ) วัดสิริกาญจนาราม จังหวัดกาญจนบุรี
๗. พระราชวรมนี รองเจ้าคณะภาค ๖ วัดสังเวชวิศยาราม กรุงเทพมหานคร
๘. พระราชรัตนวิมล เจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี วัดกาญจนบุรีเก่า จังหวัดกาญจนบุรี
๙. พระราชปริยัติเมธี เจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดสุวรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี
๑๐. พระราชวิริยาลังการ รองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม
๑๑. พระครูปริยัติวรารักษ์ รองเจ้าคณะจังหวัดสุพรรณบุรี วัดธัญญาวารี จังหวัดสุพรรณบุรี
๑๒. พระเมธีปริยัติวิบูล,ดร.รองเจ้าคณะอำเภอเมืองกาญจนบุรี วัดไชยชุมพลชนะสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี
๑๓. นายสมเกียรติ ธงศรี ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม
๑๔. นายสุทธิรักษ์ หนูฉิ่ง ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกาญจนบุรี
๑๕. นายวิโรจน์ อุ่นทรัพย์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม
๑๖. นางสาวอังศุมาลิน จุฑาจินดาเขต ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสุพรรณบุรี
๑๗. ว่าที่ร้อยตรีจุลสัน ทนอินทร์อาจ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสมุทรสาคร

๑๘. นางชนิษฐา คำจันทร์แก้ว วัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ในการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) มีผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา และผู้นำโรงเรียนวิถีพุทธ จำนวน ๑๔ รูป/คน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

๑. พระราชวิสุทธิเมธี รองเจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี รูปที่ ๑ วัดไชยชุมพลชนะสงคราม กาญจนบุรี

๒. พระราชวิสุทธิธรรมาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดกาญจนบุรี รูปที่ ๒ วัดพระแท่นดงรังวรวิหาร กาญจนบุรี

๓. พระโสณกาญจนารมณ์ เจ้าคณะอำเภอเมืองกาญจนบุรี วัดไชยชุมพลชนะสงคราม กาญจนบุรี

๔. พระครูสิทธิกาญจนารักษ์, ดร. เจ้าคณะอำเภอบ่อพลอย วัดทุ่งมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี

๕. พระครูสิริปัญญาวิบูลย์ เลขานุการเจ้าคณะภาค ๑๔ วัดนิมมานรดี กรุงเทพมหานคร

๖. พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์, ผศ.ดร.ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

๗. ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช อาจารย์ประจำหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย) อาจารย์ที่ปรึกษา

๘. ดร.อนุวัต กระสังข์ อาจารย์ประจำหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

๙. ดร.สมบุรณ์ วัฒนะ รองคณบดี วิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

๑๐. ผศ.ดร.บุญเหลือ ใจมโน อาจารย์ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๑๑. ดร.สมพิศ สำเนียงแจ่ม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ่อพลอยรัชดาภิเษก อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๘ ผู้นำโรงเรียนวิถีพุทธ จังหวัดกาญจนบุรี

๑๒. ดร.วรุตม์ ทวีศรี นักทรัพยากรบุคคลอาวุโส (ทำหน้าที่หัวหน้าทีมพัฒนาองค์กร) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)

๑๓. ผศ.วิชชุกร นาคนน นักวิชาการด้านการปกครองท้องถิ่น อดีตคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

๑๔. ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ นักวิชาการด้านการจัดการ รองกรรมการผู้จัดการด้านบริหารทรัพยากรบุคคล

๓.๒.๒ ผู้ตอบแบบสอบถามเชิงปริมาณ ได้แก่ เจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ จำนวน ๒๖๒ รูป

### ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๓.๑ เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญแบบไม่มีโครงสร้าง

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแจกให้แก่เจ้าคณะตำบล ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔

#### ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. เชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญแบบมีโครงสร้างดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้างดังนี้

๑.๑.๑ การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลด้านหลักการ ความเป็นไปได้ในแนวทางการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๑.๒ ร่างแบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้าง

๑.๑.๓ นำร่างแบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้างไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และแก้ไข

๑.๑.๔ นำแบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้างที่แก้ไขแล้วไปใช้สัมภาษณ์มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสัมภาษณ์พระมหาเถระเจ้าคณะผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๘ รูป/คน ประกอบกับการสังเกต (Observation) ของผู้วิจัย

๑.๒ การจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) พระภิกษุและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๔ รูป/คน เพื่อแสวงหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในบางประการ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงร่างแนวทางการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

## ๒. เชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

๒.๑ ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ จากเอกสาร และผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

๒.๒ กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๒.๓ กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๒.๔ สร้างเครื่องมือนำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๒.๕ นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๒.๖ ปรับปรุงแก้ไข

๒.๗ จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากร ซึ่งเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

**ตอนที่ ๑** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน ๕ ข้อ

**ตอนที่ ๒** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการพัฒนาศักยภาพการปกครองของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริง มากที่สุด

๔ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริงมาก

๓ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริงปานกลาง

๒ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริงน้อย

๑ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริงน้อยที่สุด

**การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้<sup>๒๖๓</sup>**

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่จริงมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่จริงมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่จริงปานกลาง

<sup>๒๖๓</sup> ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่จริงน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่จริงน้อยที่สุด

ในแบบสอบถามตอนที่ ๒ นี้ ผู้วิจัย ได้แบ่งหัวข้อคำถามการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ ออกเป็น ๓ ด้าน จำนวน ๒๖ ข้อ ได้แก่

๑) การพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการ ด้านการศึกษา จำนวน ๑๐ ข้อ

๒) การพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการ ด้านการอบรม จำนวน ๘ ข้อ

๓) การพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการ ด้านการพัฒนา จำนวน ๘ ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการพัฒนาศักยภาพการปกครองของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอตามหลักธรรมในพุทธยาปณิกสูตร (จักขุมา, วิฐุโร, และนิสสัยสัมปันโน) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริง มากที่สุด

๔ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริง มาก

๓ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริง ปานกลาง

๒ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริง น้อย

๑ หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่จริง น้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้<sup>๒๖๔</sup>

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่จริง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่จริง มาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่จริง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่จริง น้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายความว่า สภาพที่เป็นอยู่จริง น้อยที่สุด

ในแบบสอบถามตอนที่ ๓ นี้ ผู้วิจัย ได้แบ่งหัวข้อคำถามการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ ออกเป็น ๓ ด้าน จำนวน ๒๔ ข้อ ได้แก่

๑) การพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการ (จักขุมา) จำนวน ๘ ข้อ

๒) การพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการ (วิฐุโร) จำนวน ๘ ข้อ

๓) การพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการ (นิสสัยสัมปันโน) จำนวน ๘ ข้อ

<sup>๒๖๔</sup> ประกอบ กรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

**ตอนที่ ๔** ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการปกครองของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอ และการพัฒนาศักยภาพการปกครองของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอตามหลักธรรมในพุทธปาปนิสสูตร (จักขุมา, วิธูโร, และนิสสยสัมปโน) ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question) ให้ผู้ตอบคำถามตอบได้โดยเสรี

#### การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้จัดให้มีกระบวนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ตามขั้นตอนดังนี้

##### ๑) การหาความเที่ยงตรง (Validity)

ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จำนวน ๕ คน ได้แก่

(๑) พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

(๒) พระครูปริมาณรักษ์, รศ.ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

(๓) ดร.ยุธนา ปราณีต ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

(๔) ดร.บุษกร วัฒนบุตรเลขานุการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการเชิงพุทธ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย)

(๕) รศ.ดร.มณี ชินณรงค์ อาจารย์ประจำภาควิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมามีค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruence) หรือ IOC<sup>๒๖๕</sup> ซึ่งต้องมีค่ามากกว่า ๐.๕ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามได้ค่ามากกว่า ๐.๕ ทุกข้อ

##### ๒) การทดสอบหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบการใช้ด้วยการนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๓๒ รูป ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๕ ได้แก่ จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีเขตติดต่อกับจังหวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

<sup>๒๖๕</sup> ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม และ สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, *ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒๖.

ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$ -Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๔๗๘

๓) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มประชากร คือ เจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ จำนวน ๒๖๒ รูป

### ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ ซึ่งมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ เพื่อสร้างเครื่องมือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

๒. ผู้วิจัยเสนอขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อแจ้งต่อเจ้าคณะตำบลสำหรับขออนุญาตแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างภายในเขตอำเภอ และขอสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามรายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓. นำหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พร้อมทั้งแบบสอบถามไปแจกให้กับเจ้าคณะตำบลและดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

๔. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

๕. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสังเกตเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๖. รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมดเพื่อนำมาประมวลผลตามวิธีการทางสถิติและรวบรวมคำให้สัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล หาประเด็นความสอดคล้องร่วมกับการสังเกตการบริหารจัดการและการดำเนินงาน เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ ต่อไป



### ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ดังนี้

#### ๑) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ รวมทั้งการเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วยตัวเองตามระเบียบวิธีวิจัยและตามประเด็นโจทย์วิจัย วิธีดำเนินงานวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) การสังเคราะห์เนื้อหา (Synthesis) ข้อมูลที่สอดคล้องกัน เพื่อแสวงหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในบางประการเกี่ยวกับการบูรณาการแนวทางการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ และนำเสนอองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ “การพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔” และนำเสนอเป็นความเรียง ตาราง ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นแฟ้มข้อมูล
๒. อ่าน ทำความเข้าใจ บันทึก เขียนข้อสังเกตและตั้งประเด็น
๓. พรรณนา แยกแยะลดส่วนข้อมูล (Data Reduction) และให้รหัส (Coding) และตีความข้อมูล จัดหมวดหมู่ หาความเหมือน ความต่างและความเชื่อมโยงกับบริบท
๔. สรุปผลการวิจัย นำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง และรายงานผลการวิจัย

#### ๒) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาศักยภาพการปกครองคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
๒. ความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพการปกครองของเจ้าคณะอำเภอในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๔ ใช้สถิติการวิเคราะห์

คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาให้ค่าเฉลี่ย<sup>๒๖๖</sup> ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ มีรูปแบบการพัฒนาในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ มีรูปแบบการพัฒนาในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ มีรูปแบบการพัฒนาในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ มีรูปแบบการพัฒนาในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ มีรูปแบบการพัฒนาในระดับ น้อยที่สุด

๓. ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยทำการรวบรวมจากแบบสอบถามแล้วจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๔. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์และสังเคราะห์สรุปผล และนำเสนอเขียนเป็นความเรียง หรือตาราง

---

<sup>๒๖๖</sup> สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท จูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๒.